ଭାରତୀୟ ରାସାୟନିକ ଉତ୍ପାଦ

ବନାମ

ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ।

ମେ 5, 1966

(ଜେ. ଆର. ମୁଧୋଲକର, ଆର. ଏସ. ବଚାଓତ ଏବଂ ରଘୁବର ଦୟାଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୃନ୍ଦ]

କମ୍ପାନୀ ଆଇନ - ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର "ପ୍ରଦାନ" ଏବଂ "ହସ୍ତାନ୍ତର" ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ - ଆଇନର ପରିଚାଳନା ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା - ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନ ସଂଶୋଧନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିପାରିବେ କି ନାହିଁ।

ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913, ଧାରା 38 - ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ - ଏହାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ ।

ଭାରତୀୟ ସ୍ଵାଧୀନତା ଅଧିନିୟମ, 1947 ପରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀର କିଛି ଅଂଶ ସମେତ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜାଙ୍କ ସାର୍ବଜନୀନ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ଵାରା ରାଜ୍ୟ ଏହି ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ହାସଲ କରିଥିଲା, ତଥାପି ଏହା ମହାରାଜାଙ୍କ ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ ପୂର୍ବକ ଏହି ଅଂଶଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରୁଥିବା ଏକ ଦଲିଲ ମଧ୍ୟ ହାସଲ କରିଥିଲା । 1950 ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ଅଂଶ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏହାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତେବେ, ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ଏହା କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ମହାରାଜାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଏହାର ନାମ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା ପୂର୍ବକ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ରାଜ୍ୟ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କଠାରେ 1955 ମସିହାରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିବନ୍ଧକଙ୍କ ନିକଟରେ ସଂଶୋଧନ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ କମ୍ପାନୀର ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପରେ ଏହା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ଵାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କଠାରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହାର ସଂସ୍ଥାର ସଂଘ ନିୟମାବଳୀର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ତଥା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1-A ସହିତ ଟେବୁଲ ଏ ର ଖଣ୍ଡ 22 ଅନୁଯାୟୀ ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ: (i) କମ୍ପାନୀର ସଂଘ ନିୟମାବଳୀର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1-A ଦ୍ଵାରା ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଟେବୁଲ-ଏ ରେ 'ପ୍ରଦାନ' ଶବ୍ଦକୁ 'ହସ୍ତାନ୍ତର' ଶବ୍ଦର ବିପରୀତରେ ରଖାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର, ଅନ୍ୟଟି ଆଇନର ହସ୍ତାନ୍ତର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସାରଣ । ଏହା ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ । ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ଵାରା ଶୀର୍ଷକ ହସ୍ତାନ୍ତର ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ । ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିବାରୁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦଟି କଠୋର ଭାବରେ

ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟକୁ ନିଜର ଅଧିକାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ମହାରାଜାଙ୍କ ଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ଏପରି ଏକ ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତରର ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବେଣ୍ଟାମ୍ ମିଲ୍ସ ସ୍ପିନିଙ୍ଗ୍ କମ୍ପାନୀ (1879) 11 Ch. D. 900 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

(ii) ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1-A ସହିତ ପଠିତ ସାରଣୀ 'A' ରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀର ଖଣ୍ଡ 22 ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଦେବାଳିଆ ହେବା କାରଣରୁ ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଦେବାଳିଆପଣର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଖଣ୍ଡ 22ର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନଥିଲା ।

(iii) ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟର ଦାବି ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲ ପତ୍ର ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ତାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11ର ପରିସରଭୁକ୍ତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦୁରାଶୟ ଥିଲା । ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ଥିବା କ୍ଷମତା ଏକ ବିବେକାଧିକାର ଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ସେହି କ୍ଷମତାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏବଂ ସତ୍ ବିଶ୍ୱାସରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ବିଚାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ ଯଦି ସେମାନେ ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ କିମ୍ବା ଅସଦଭାବନା ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

(iv) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ନାମ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ବିନା ଅଭିଲେଖନରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଅଭିଲେଖନରେ ମହାରାଜାଙ୍କ ସଦସ୍ୟତା ସମାପ୍ତ ହେବାର ସତ୍ୟତା ପ୍ରବେଶ ନକରିବାରେ ତ୍ରୁଟି ରହିଥିଲା । ତେଣୁ ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅଧିକାରିତା ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗରେ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧାରା 38 ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅଧିକାରିତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲାଭଦାୟକ ଏବଂ ଏହାକୁ ଉଦାରତାର ସହ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 303/1963 ।

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 4/1956 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 5 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1960 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏକ ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ, ରଣଦେବ ଚୌଧୁରୀ, ଜି. ଏସ୍. ଚାଟାର୍ଜୀ ଏବଂ ଏସ୍. ସି. ମଜୁମଦାର* ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ *ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ, ଆଟର୍ଣ୍ଣି-ଜେନେରାଲ୍, ଏନ୍. ଡି. କାରଖାନୀସ୍ ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସଚଥେ* ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ **ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବଚାୱତ** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନଭେମ୍ବର 29, 1947 ରେ, ଏକ ସୀମିତ କମ୍ପାନୀ, ଇଣ୍ଡିଆନ୍ କେମିକାଲ୍ ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ର ପଞ୍ଜୀକୃତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବାରିପଦା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଏବଂ କଲିକତା ସହରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରାଧିକୃତ ପୁଞ୍ଜି ହେଉଛି 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ 100 ଟଙ୍କା କରି 25,000 ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଛି । କମ୍ପାନୀର ସାତ ଜଣ ଅଂଶୀଦାର ଅଛନ୍ତି । ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ସଦସ୍ୟତା ନେଇଥିଲେ ଏବଂ 7,500 ଅଂଶ ପାଇଁ ଦେୟ ଦେଇଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ଛଅ ଜଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ପାଖରେ କେବଳ 150 ଟି ଅଂଶଧନ ରହିଛି । ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାରମାନେ କମ୍ପାନୀର ସଂଘ ସ୍ମାରକପତ୍ରର ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦାବି କରେ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା ପରଠାରୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେତୁ, ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଅଂଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଏଥିରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ମହାରାଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଏକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପକରଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଂଶ ଉପରେ ନିଜର ଦାବି କରିଥିଲା । 1950 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 16 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ଅଂଶର ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ସରକାର ଏବଂ ମହାରାଜା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି, ଇମ୍ପେରିଆଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ମାଧ୍ୟମରେ କମ୍ପାନୀକୁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ମହାରାଜାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଚିବ, ଅର୍ଥ ବିଭାଗକୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରନ୍ତୁ । ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଚିଠିପତ୍ର ଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ଶେଷରେ ମେ 16, 1953 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ଡିସେମ୍ବର 1, 1953 ରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଆଟର୍ଣ୍ଣୀ ଶ୍ରୀ ଏସ. କେ. ମଣ୍ଡଳ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନରେ ଅଂଶର ମାଲିକ ଭାବରେ ରାଜ୍ୟର ନାମ ଦରଜ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଏହା କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ଫେବୃଆରୀ 9, 1955 ରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ , 1913 ର ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ମହାରାଜାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଏହାର ନାମ ଭର୍ତ୍ତି କରି ସେୟାର ରେଜିଷ୍ଟରକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆବେଦନକୁ କେବଳ କମ୍ପାନୀ ବିରୋଧ କରିଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 22, 1956 ରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ରାୟ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରଙ୍କ ନିକଟରେ ସଂଶୋଧନ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ 1957 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 13 ତାରିଖରେ ସେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । 1960 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 5 ତାରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଉପରେ କମ୍ପାନୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ   କରିଛି ।

ଉଭୟ ଅଦାଲତ ଐକ୍ୟ ଭାବରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେଲେ ଯେ (1) ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ନିହିତ; (2) ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଦୂରାଶୟ ଥିଲା; (3) ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାର ହକଦାର ଥିଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା; (4) ମହାରାଜାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଚିବଙ୍କ ନାମ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ କମ୍ପାନୀକୁ କହିଥିବା କାରଣରୁ ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା । ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ କମ୍ପାନୀର ସଂଘ

ନିୟମାବଳୀ ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକର ସଠିକତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି ।

ନିମ୍ନ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ସହମତରେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଏହି 7,500 ଅଂଶ ମହାରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟର ଶାସକ ଭାବେ ରହିଥିଲା । ନଥିରେ ଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଫଳାଫଳକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଉ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇ ନାହିଁ । ବ୍ରିଟିଶ ରାଜପରିବାର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ୟତମ ଥିଲା । 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 15 ତାରିଖଠାରୁ, ସ୍ୱାଧୀନତାର ଘୋଷଣା ସହିତ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜପରିବାରର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ, ଏହି ରାଜ୍ୟକୁ ଭାରତୀୟ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ସହିତ ଏକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା । 1948 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 17 ତାରିଖରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ଭାରତୀୟ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ସହିତ ରାଜ୍ୟର ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଏକ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ମହାରାଜା ଏହି ରାଜିନାମାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1 ଦ୍ୱାରା 1948 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 9 ତାରିଖ ଠାରୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନିଜର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ରାଜିନାମାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4 ମହାରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା କେବଳ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିଠାରୁ ଭିନ୍ନ ରଖିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 9, 1948 ଏବଂ ତା'ପରଠାରୁ, ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ସମାପ୍ତିର ଏକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, କମ୍ପାନୀର 7,500 ଅଂଶ ସମେତ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ସାର୍ବଜନୀନ ସମ୍ପତ୍ତି ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ନ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ସାର୍ବଜନୀନ ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ସାର୍ବଭୌମ ଶାସକ ଭାବରେ ମହାରାଜାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସାର୍ବଭୌମ ଭାବରେ ଶାସନାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ।

1949 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 1 ତାରିଖ ଠାରୁ ଭାରତ ସରକାର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ ଇଲାକା ଅଧିନିୟମ (1947ର 47) ର ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ 1,1949 ରେ, ରାଜ୍ୟ ମିଶ୍ରଣ (ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପ୍ରଦେଶ) ଆଦେଶ , 1949 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ଏବଂ ଆଦେଶ ର ଧାରା 5 (1) ର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାର୍ବଭୌମ ସରକାରରେ ନିହିତ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ସେହି ଦିନଠାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲା, ଯଦି ସମ୍ପତ୍ତି ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ତାହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 10,1953 ରେ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ 7,500 ଅଂଶ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଖାଯାଇନଥିଲା । 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କ୍ରମାଗତ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାରଣରୁ, ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲା । ରାଜ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ଆଇନଗତ ମାଲିକ ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ସଦସ୍ୟ ପଞ୍ଜିକାରେ ଏହାର ନାମ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ, ଯଦି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ନିବନ୍ଧରେ କିଛି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥାଏ ।

କମ୍ପାନୀ ଯୁକ୍ତି ରଖିଛି ଯେ ଏହାର ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିଛନ୍ତି । ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖେ, ଯେଉଁଥିରେ ଲେଖାଯାଇଛି:

> " ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀଙ୍କୁ କୌଣସି କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଇ କିମ୍ବା କୌଣସି ସୂଚନା ନ ପଠାଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ଅଂଶ କିମ୍ବା ଅଂଶ ଗୁଡିକର ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ରହିବ ।
>
> ଋଣ ପରିଶୋଧ ନହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କମ୍ପାନୀର ଦଖଲ ରଖିବା ଅଧିକାର ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ମଣ୍ଡଳୀ ମନା କରିପାରେ।"

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1-A ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ଟେବୁଲ ଏ ରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ, ଯେତେଦୂର ସେଗୁଡିକ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ । ଟେବୁଲ 'ଏ' ରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଅଂଶ ହସ୍ତାନ୍ତର ଏବଂ ପ୍ରଦାନ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ । ଏକ ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପକରଣ ଉଭୟ ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପାଦିତ ହେବ । ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ପ୍ରଦାନ, ଏପରି ହସ୍ତାନ୍ତର ନୁହେଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ *ବେଣ୍ଟାମ୍ ମିଲ୍ସ ସ୍ପିନିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀ([1])* ରେ ଏଲ୍. ଜେ. ଜେମ୍ସ କହିଛନ୍ତି ଯେ "ଟେବୁଲ୍ ଏ ରେ 'ଟ୍ରାନ୍ସମିସନ୍' ଶବ୍ଦକୁ 'ଟ୍ରାନ୍ସଫର' ଶବ୍ଦର ବିପରୀତରେ ରଖାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର, ଅନ୍ୟଟିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଇନର ହସ୍ତାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ" । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ । ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ । ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିବାରୁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦଟି କଠୋର ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ନିହିତ ହେଲା, ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ନିଜର ମାଲିକାନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ମହାରାଜାଙ୍କଠାରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରିନଥିଲା । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କୁ ଏପରି ପଦବୀ ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିପାରିବା ଯେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମେ କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହୁଁ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର 0.21, ନିୟମ 80 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶ ଗୁଡିକର ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ଏପରି ଏକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1-A ସହିତ ଟେବୁଲ ଏ ରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀର ଖଣ୍ଡ 22 ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଦେବାଳିଆ ହେବାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ଦେବାଳିଆପଣର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୁଏ ନାହିଁ, ଏବଂ ଖଣ୍ଡ 22 ର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ । ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତେଣୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ହୋଇଥିବା ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ନଥିଲା ।

([1]) (1879) 11 Ch. D. 900. 904.

ଯଦିଓ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅଂଶ ଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ହାସଲ କରିଥିଲା, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ ପୂର୍ବକ ଏହା ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲ ହାସଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅଂଶ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଏହି ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ମୋହର ଲଗାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦଲିଲ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ଆନୁଷ୍ଠାନିକତା ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲ ଆଧାରରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଦାବି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏପରିକି ଏହି ଦାବି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନେ ସହମତରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଦୁରାଶୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମର୍ଥନ କରାଯାଏ । ହସ୍ତାନ୍ତର ଉପରେ କୌଣସି ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଦେୟ ନାହିଁ ବୋଲି ରାଜ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଷ୍ଟାମ୍ପ ରାଜସ୍ୱ କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲା ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତର ଦଲିଲ ଷ୍ଟାମ୍ପଯୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଆପତ୍ତି ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଦଲିଲରେ ମୋହର ଲଗାଇ ପୁଣି କମ୍ପାନୀ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ତୁଚ୍ଛ ବାହାନା କରି ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ କରିଥିଲେ । ମେ 16, 1953 ରେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ କୌଣସି କାରଣ ନଦେଇ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କମ୍ପାନୀ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀକୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ବାଧ ଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । କମ୍ପାନୀର ସ୍ମାରକ ସଂଘ ନିୟମାବଳୀର ଖଣ୍ଡ 6 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ମହାରାଜା ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଚୁକ୍ତିର ଏକ କପି ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ଖଣ୍ଡ 6 ଦର୍ଶାଏ ଯେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଚୂଡାନ୍ତ ବୁଝାମଣା ନଥିଲା, କିମ୍ବା ଏକ ଚୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ମହାରାଜାଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଦାୟିତ୍ୱ ନଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାଜିନାମାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବାଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ଅନୁଯାୟୀ ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିନଥିଲେ । ବାସ୍ତବରେ, ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କାରଣଟି ଏକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଥିଲା । ମହାରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଇମ୍ପେରିଆଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଏହି ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଚାପ ପକାଉଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ନିଜର ମାର୍ଚ୍ଚ 17, 1953 ର ଚିଠି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲା ଯେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ, ମେ 16, 1953 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ମନୋମୁଖୀ ଭାବରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ଅନୁଯାୟୀ ହସ୍ତାନ୍ତର ପଞ୍ଜିକରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ହେଉଛି ଏକ ବିବେକାଧିକାର । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ଏହି କ୍ଷମତାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏବଂ ସତ୍ ବିଶ୍ୱାସରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯଦି ସେମାନେ ମନୋମୁଖୀ ଭାବରେ କିମ୍ବା ମନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ନାହିଁ କାରଣ ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିବେ ନାହିଁ ଯାହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ସଚିବଙ୍କ ନାମରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିବାରୁ ଏହି ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଆପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଡିସେମ୍ବର 1,1953 ତାରିଖର ଚିଠି ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଏସ. କେ. ମଣ୍ଡଳ ଅଂଶ ଅଭିଲେଖନରେ ଅଂଶର ମାଲିକ ଭାବେ ରାଜ୍ୟର ନାମ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀକୁ କହିଥିଲେ । ଏହି ଚିଠି ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ ଆବଶ୍ୟକ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜା ଅଂଶର ମାଲିକ ଆଉ ହୋଇ ରହିନାହାଁନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କର ମାଲିକ, ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ସଦସ୍ୟ ହେବାର ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟର ରହିଛି ଏବଂ ଏହା କହିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏହାର ସଦସ୍ୟତାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ହେବାର ଏବଂ ଏହାର ପୂର୍ବସୂରୀ-ମାଲିକଙ୍କ ସଦସ୍ୟତା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବାର ତଥ୍ୟ ଅଭିଲେଖନରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଉଚିତ । ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ବିନା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ନାମ ଅଭିଲେଖନରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଅଭିଲେଖନରେ ମହାରାଜାଙ୍କ ସଦସ୍ୟତା ସମାପ୍ତ ହେବାର ତଥ୍ୟ ପ୍ରବେଶ ନକରିବାରେ ତ୍ରୁଟି ରହିଛି । ତେଣୁ ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗରେ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧାରା 38 ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅଧିକାରିତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହିତକର ଏବଂ ଏହାକୁ ଉଦାରତାର ସହ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 38 ଅନୁଯାୟୀ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାହିଁକି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବେ ତାହାର କୌଣସି କାରଣ ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ । ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ସବୁଠାରୁ ତୁଚ୍ଛ ଆପତ୍ତି ଉପରେ ଗତ 16 ବର୍ଷ ଧରି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ସଦସ୍ୟ ହେବାରେ ବାଧା ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ନ୍ୟାୟ ଏତେ ଦିନ ଧରି ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ ।

ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ ତୁରନ୍ତ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ସଂଶୋଧନ ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ, ଯଦି ଆଦେଶ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ | ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ |"

Translated by:

ସୁବୋଧ ରାଉତ,

ଅନୁବାଦକ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।